

УНИВЕРЗИТЕТ „УНИОН – НИКОЛА ТЕСЛА“ У БЕОГРАДУ
Факултет за пословне студије и право у Београду

Наставно-научном већу Факултета
Сенату Универзитета

На основу Одлуке Наставно-научног већа Факултета за пословне студије и право Универзитета „Унион – Никола Тесла“ у Београду, бр. 142-2/21 од 08.03.2021. године именовани смо у Комисију за оцену докторске дисертације кандидаткиње МА Ане Матовић, под насловом „*Правно-економски аспекти борбе против корупције – међународна искуства са могућношћу примене у Србији*“.

Комисија у саставу:

1. проф. емеритус др Живота Радосављевић, Факултет за пословне студије и право Универзитета „Унион – Никола Тесла“ у Београду – председник,
2. проф. др Милан Милошевић, Факултет за пословне студије и право Универзитета „Унион – Никола Тесла“ у Београду – ментор,
3. проф. др Драган Триван, Факултет за пословне студије и право Универзитета „Унион – Никола Тесла“ у Београду – члан,
4. проф. др Нецад Корајлић, Факултет за криминалистику, криминологију и сигурносне студије Универзитета у Сарајеву, Босна и Херцеговина – члан.

Подноси следећи:

ИЗВЕШТАЈ

1. Основни подаци о кандидату

1.1. Општи подаци о кандидату

Кандидаткиња Ана Матовић рођена је 30.08.1984. године у Новом Пазару. Завршила је основну школу у Лепосавићу, а средњу економску школу у Косовској Митровици. Правни факултет Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици уписала је 2003. године, а дипломирала 2011. године, чиме је стекла звање дипломирани правник.

У октобру 2015. године уписала је мастер студије на Факултету за пословне студије и право и завршила их 2016. године. Одмах, затим, уписала је докторске студије на студијском програму Право и економија и до сада је положила све испите планиране планом и програмом.

Своје радно искуство Ана Матовић заочела је 2014. године у Првом основном јавном тужилаштву у Београду, као тужилачки приправник. Своју каријеру наставља на Високој економској школи струковних студија 2017. године, као асистент на предметима *Привредно право* и *Социологија*.

1.2. Научно-истраживачка делатност кандидаткиње

Поред ангажовања у наставном процесу на Високој економској школи струковних студија, кандидаткиња МА Ана Матовић објавила је већи број научних и стручних радова на српском и

енглеском језику у еминентним часописима и зборницима у земљи и иностранству и активно учествовала на бројним међународним научним и стручним конференцијама.

Између осталог, кандидаткиња је учествовала у развоју студије случаја под насловом: “Развој услужног центра“у оквиру међународног пројекта EU у области јачања капацитета високог образовања: *Erasmus+ Creating Theory-to-Practise Centres for innovation and Employment (CTPCIE)*, а била је и део научно-истраживачког тима на међународном пројекту *Comparative analysis of social entrepreneurship in Serbia, Russia, Europe and in the World 2017-2018*. као докторант на Факултету за пословне студије и право. У новембру 2019. године учествовала је на пројекту *Erasmus+ Special Staff Mobility Training programme as part of the KA2 Capacity building project CTPCIE* и у оквиру рада на том пројекту боравила на NorthWest Regional College-u, Londonderry BT48 7AL, United Kingdom.

Кандидаткиња је до сада у земљи и иностранству, самостално или у коауторству, објавила више радова, од којих издвајамо:

M14 - 5 бодова

1. CONSTRUCTION OF ECO-SYSTEM FOR SOCIAL ENTERPRISES IN BOSNIA AND HERZEGOVINA AND MONTENEGRO, Comparative analysis of social entrepreneurship in Serbia, Russia, Europe and in the World (међународна монографија), Belgrade: Faculty of Business Studies and Law , 2018, ISBN: 978-86-81088-07-4
2. COMPARATIVE PRACTICE AND LEGAL FRAMEWORK OF SOCIAL ENTREPRENEURSHIP IN SERBIA, Comparative analysis of social entrepreneurship in Serbia, Russia, Europa and in the World (међународна монографија), Belgrade: Faculty of Business Studies and Law , 2018, ISBN: 978-86-81088-07-4

M24 - 4 бода

1. CREATING A CREATIVE FOR CHANGE MANAGEMENT IN KNOWLEDGE AGE, International Journal of Economics and Law, Vol. 7, No. 21, Belgrade, 2017.
2. CORRUPTION AS A THREAT TO RUSSIAN ECONOMICS, International Journal of Economics and Law, Belgrade, 2020.

M33 – 1 бод

1. MONITORING THE APPLICATION OF EU LAW, 5. Међународна конференција са међународним учесћем "Menadzment, sport i turizam", 12-13 decembar 2014, Banja Luka, Republika Srpska, Bosna i Hercegovina.
2. EU ORDINARY LEGISLATIVE PROCEDURE, 5. Међународна конференција са међународним учесћем "Menadzment, sport i turizam", 12-13 decembar 2014, Banja Luka, Republika Srpska, Bosna i Hercegovina
3. СУДСКА КОНТРОЛА СЕКТОРА БЕЗБЕДНОСТИ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ, 5th International Conference "Application of New Technologies in Management" - ANTiM 2016, Vol. II, Faculty of Information Technology and Engineering; Faculty of Business Studies and Law, Belgrade, Serbia, 2016.
4. ПОЖАР КАО БЕЗБЕДНОСНИ ПРОБЛЕМ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ И МЕХАНИЗМИ, 6th International Conference "Application of New Technologies in Management" - ANTiM 2018, Vol. II, Faculty of Information Technology and Engineering; Faculty of Business Studies and Law, Belgrade, Serbia, 2018
5. MONEY LAUNDERING AND VIRTUAL FINANCIAL RESOURCES, in: 40th International Conference on Organizational Science Development [Elektronski vir] = 40.

mednarodna konferenca o razvoju organizacijskih znanosti : values, competencies and changes in organizations = vrednote, kometence in spremembe v organizacijah : conference proceedings = konferenčni zbornik : [online, Ms Teams, March 17 - 19, 2021] / uredniki, editors Polona Šprajc ... [et al.]. - 1st ed. - El. publikacija. - Maribor : University of Maribor, University Press, 2021, pp. 943-954

6. УЛОГА ИКТ У СИСТЕМУ БОРБЕ ПРОТИВ КОРУПЦИЈЕ, Лемима, Факултет за пословне студије и право, Београд (рад прихваћен за објављивање)

M44 – 3 бода

1. АНТИКОРУПЦИОНИ ОДГОВОР НА ИЗАЗОВЕ У ВРЕМЕ *COVID-19*, Тематски зборник, *Технологија, култура и развој*, Институт „Михајло Пупин“, Београд, 2021, стр. 17-28, ISBN 978-86-82183-20-4 (IMP), COBISS.SR-ID 35477257, стр. 125-139

M45 – 1,5 бод

1. СТРАТЕГИЈА ОБРАЗОВАЊА И УСАВРШАВАЊА ЗАПОСЛЕНИХ У САВРЕМЕНИМ УСЛОВИМА ПРИВРЕДНОГ РАЗВОЈА, Савремени проблеми и могућа решења стратегије и стратегијског менаџмента (монографија), Факултет за пословне студије и право; Факултет за стратешки и оперативни менаџмент, Београд, Србија, 2018
2. ЗЛОУПОТРЕБА ИНТЕРПОЛ-А У ХОЛОКАУСТУ, Монографија са Пете научне конференције са међународним учешћем, „Страдање Срба, Јевреја, Рома и осталих на територији бивше Југославије, Факултет за пословне студије и право, Факултет за стратешки и оперативни менаџмент, Универзитет „УНИОН-Никола Тесла“, Београд, 2018 ISBN 978-86-81088-02-9, COBISS.SR-ID 259413772

M51 – 3 бода

2. УТИЦАЈ УЧЕЊА ФРАНЦУСКИХ ДОКТРИНАРА НА ДЕВЕТНАЕСТОВЕКОВНУ НАПРЕДНУ СТРАНКУ, Политичка ревија, Година (XXVIII) XV, Vol. 47, бр.1, Институт за политичке студије, Београд, 2016.
3. EVIDENCES AND EVIDENTIARY ACTIONS „RUSKAJA PRAVDA“, Баштина, ISSN 0353-9008, св. 48 (2019), стр. 125-139

M52 – 1 бод

1. ИСКУСТВА ПРАВОСУДНИХ СИСТЕМА „НОВИХ“ ЕКОНОМИЈА ЕУ И СРБИЈЕ У СУСРЕТ СТАНДАРДУ 23 ЕУ, Економски сигнали 2018, 13(2), ИССН: 1452-4457 025-039.
2. ПРИМЕНА ИНТЕЛЕКТУАЛНОГ КАПИТАЛА У УНАПРЕЂЕЊУ ПРИВРЕДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈА, Економски сигнали 2018, 13 (2) ИССН: 1452-4457 025-039

2. Испоштованост процедура за одбрану дисертације

Провером релевантних чињеница у вези са степеном испоштованости одлука и процедуре за јавну одбрану дисертације утврђено је да су исте испоштоване, и то: (1) дисертација је урађена и ментору, односно комисији достављена након што је протекло годину и по дана од давања сагласности Сената Универзитета, (2) да је кандидат од давања сагласности за израду дисертације до њеног окончања објавио предвиђен број радова у релевантним домаћим и међународним часописима, као и пројеката.

Дисертација заједно са комисијским извештајем о оцени је била доступна на сајту факултета 30 дана, од усвајања од стране ННВ, а такође обавештење о доступности дисертације и извештаја је било истакнуто на огласној табли Факултета у трајању од 30 дана.

Из наведеног се закључује да је кандидат испунио прописане стандарде да дисертација може ући у процедуру давање сагласности за одбрану од ННВ и Сената Универзитета.

3. Предмет и полазишта истраживања

Проблем корупције постоји од давнина, међутим, ниједна држава до данас није успела да га искорени у потпуности. И не само то: многи сматрају да се овај проблем не може искоренити, али да се може смањити његов ниво и обим.

Са развојем процеса глобализације, корупциона делатност почела је све више да излази из националних оквира и да се распростире по целом свету. Либерализација спољноекономских веза, мере отварања државних економија, ма колико биле пожељне и имале позитивне ефекте, истовремено су постале плодно тле за повезивање националних корупционих радњи са међународним и умножавање начина и инструмената корупције.

Глобална раширеност тржишног понашања са доминантним егоистично-рационалним мотивима, довела је до противречности са моралним нормама и омогућила снажан и неравномеран развој светске економије, дозволивши неосновану конкурентску предност једним економијама у односу на друге и формирајући паралелне структуре власти и моћи. Ово је омогућило угрожавање нормалног функционисања државних института, избалансираност социо-економског развоја и националне безбедности држава. Све ово учинило је веома актуелним истраживање начина и инструмената за локализацију, неутрализацију и ликвидацију коруптивних фактора и борбу против коруптивног понашања.

У оквиру антикорупционе борбе, посебан значај има интеграција Србије у систем међународне сарадње у овој области. Проблематика борбе против корупције је саставни део дијалога са Саветом Европе, Уједињеним нацијама и другим међународним форумима и организацијама. Међутим, без обзира на све активнију сарадњу Србије са међународним институцијама профилисаним за борбу против корупције, ситуација у самој Србији је и даље по овом питању лоша, о чему сведочи стабилно ниско место Србије у различитим рејтинзима распрострањености корупције, публикованим у међународним невладиним организацијама.

Све наведено определило је неопходност истраживања међународне праксе антикорупционог деловања, могућности примене њених елемената у Србији и разраде адаптираних механизма борбе против корупције према домаћим условима.

Предмет истраживања су инструменти и институти државне регулације која обезбеђује ефективност антикорупцијске делатности у свери спољноекономских веза, као и методе оцене утицаја корупције на општи ниво економске и правне безбедности државе.

Стога се објектом истраживања могу сматрати корупциони фактори и просеци земаља у транзицији, као и међународна искуства антикорупционе делатности.

4. Остварени циљеви и задаци истраживања

Циљеви истраживања одређени су квалитетом и нивоом научног сазнања који се жели постићи и могућношћу примене резултата истраживања у науци и пракси. Сходно томе, овим истраживањем се тежи добијању валидних и научно верификованих теоријских и емпиријских сазнања о корупцији у Републици Србији, те о компаративним искуствима у тој области.

Основни *научни циљ* овог истраживања јесте теоријско правно и економско систематизовање савремених сазнања о корупцији, односно указивање на значај квалитетног правног и економског оквира и претпоставки за борбу против корупције, те истраживање међународног искуства антикорупционе делатности, оцена његове примене у српским условима и одређивање услова разраде ефективних механизма борбе са корупцијом.

Апликативни циљеви истраживања су у могућности коришћења резултата истраживања за побољшање антикорупционе делатности, осавремењивање рада специјализованих државних институција у овој области, као и у унапређењу законитости и ефикасности државе у изградњи адекватног система борбе против корупције.

Циљеви су остварени кроз следеће постављене задатке:

1. размотрити основне економске и правне факторе који утичу на развој корупције и издвојити особености корупционих појава у модерној светској економији;
2. истражити и изучити међународна искуства економског и правног моделирања и прогнозе корупционих процеса;
3. истражити структуру привредних односа у транзиционим земљама са аспекта генезе корупције;
4. спровести компаративну анализу међународних механизма борбе против корупције;
5. разрадити економски и правно основане механизме ефективног предупредивања и борбе против корупције и одредити њихову организациону структуру;
6. истражити корупцију као облик криминалитета у Републици Србији.

5. Методологија истраживања и хипотезе

5.1. Коришћене методе

Начин истраживања и избор метода условљени су проблемом истраживања, теоријским оквиром, операционализованим предметом истраживања и постављеним хипотезама.

Имајући у виду комплексност проблема и предмета истраживања, неопходан је интердисциплинарни приступ у анализи расположивих материјала и комплементарна анализа доступних извора података.

Сложеност конкретног проблема истраживања, наметнула је потребу плурализма поступака и комбинацију више метода, односно њихову триангулацију, као предуслов да се на делотворан начин приступи остварењу постављеног циља овог истраживања.

Применом различитих стратегија у истраживању тежило се обухватању што ширег круга аспеката и димензија предмета истраживања како би се постигнути резултати учинили проверљивим, а појава која је изучавана била потпуније и свестраније објашњена.

Методологија истраживања одабрана је за изучавање утицаја корупције на ефективност делатности државних института, фактора који утичу на формирање и развој корупционих процеса, анализу економских приступа моделирању и прогнозирању корупционих процеса.

Комплементарност, као принцип којим се ово истраживање руководило, налаже прикупљање података из различитих извора, у које пре свега спадају:

- службени документи (закони, подзаконски и други нормативно-правни акти које доносе органи законодавне и извршне власти на националном нивоу, релевантни правни акти међународних и регионалних организација);
- међународни документи, конвенције, протоколи, међународни и међудржавни уговори и други акти, који су директно или индиректно везани за проблем истраживања;
- постојећа научна и стручна литература релеванта за предмет истраживања: монографије, дисертације, енциклопедије, зборници, уџбеници, теоријски, научни и стручни часописи;
- релевантне статистичке базе података;
- базе података са Интернета и медијски садржаји;

Историјски метод је полазиште за примену методе анализе садржаја, чијом применом се дошло до сазнања о генези феномена корупције и антикоруптивног деловања у различитим државама. Из наведених сазнања се дедукцијом дошло до одговарајућих теоријских модела везаних за ефикаснију антикоруптивну делатност у Републици Србији.

Методом анализе садржаја, примењеног у свим деловима истраживања, а највише у поглављу Теоријска основа и дефинисање феномена корупције, на систематичан и објективан начин се дошло до остваривања дубљих и ширих сазнања о предмету истраживања. Подаци за ово истраживање су највећим делом изворни и посредовани, а користиће се и изведени подаци. У том смислу, анализирана је доступна научна и стручна литература, национални и међународни нормативно-правни акти (закони, подзаконски акти, уговори, правилници, упутства), резултати до сада спроведених емпиријских истраживања светске научне јавности из области корупције. У оквиру овог метода коришћен је и правно-догматски и нормативни метод у сврху научне обраде нормативних садржаја и примењен је у поглављима Економске последице корупције, Учешће земаља у транзицији у међународној антикоруптивној сарадњи, те Превенција коорупције у Србији и Формирање ефективних механизма борбе против корупције у Републици Србији.

Тежиште анализе садржаја усмерено је ка квалитативној анализи, док је квантитативна заступљеност садржаја третирана као споредна. Сређивањем, обрадом и анализом прикупљених података с условтворени су услови и за верификацију хипотеза логичким доказом.

Због вишевековног постојања феномена корупције, истраживање њене генезе припада различитим наукама. Теорије посвећене корупцији зато су често противречне. Стога се у дисертацији овај феномен посматра са економског и правног приступа. Овај приступ омогућава коришћење индекса корупције, бирократске баријере, анализу правне структуре, обим инвестиција и сл.

Приликом истраживања земаља са транзиционом економијом и њихове сарадње са међународном антикорупционом заједницом коришћена је компаративна метода, аналитичко синтетичка метода, као и статистичка анализа. Ове методе коришћене су у поглављу Учешће земаља у транзицији у међународној антикоруптивној сарадњи.

Индекс корупције, заснован на подацима експертских одговора и истраживања о односу према корупцији, користиће се, као статистичка метода, за компарацију Србије са земљама из региона и одабране групе европских земаља, као и за анализу корупције у Србији за

последње 3 године примењен је у Учешће земаља у транзицији у међународној антикоруптивној сарадњи, и у поглављу Превенција корупције у Србији.

Системска интерпретација индекса корупције и других извора економских информација, омогућава валидно закључивање о постојању јаке инверзне везе између корупције и сиромаштва, о доприносу транснационалних корпорација ширењу корупције и сл.

Компаративни метод коришћена је с циљем истраживања актуелне теорије и праксе у подручју спречавања коруптивног деловања, извођења општих ставова на основу сличности и разлика у нормативним решењима националних законодавстава у тој области, те верификације хипотеза кроз компаративну анализу теоријских модела функционисања у појединим земљама. Посебна пажња посвећена је компаративној анализи института за борбу против корупције релевантних држава и права Европске уније (САД и Русије, држава чланица ЕУ и земаља у окружењу на пост-југословенском простору).

Методом студије случајева истраживање је усмерено на целовито и комплексно истраживање појединачних и различитих случајева, како би се постављене хипотезе тестирале на конкретним примерима. Применом овог метода показало се у којој мери је успех пословног система у корелацији са применом адекватних решења у области борбе против корупције.

Статистички метод је примењен за груписање, обраду и класификацију квантитативних обележја која се односе на предмет истраживања, односно података прикупљених емпиријским истраживањем.

5.2. Хипотезе

Хипотезе су проверене спровођењем истраживања и анализе података Еуробарометра, Извештаја Сектора унутрашње контроле МУП Србије и Агенције за борбу против корупције, као и увидом у релевантну и рецентну научну и стручну литературу, Истраживања поверења грађана у институције система и анализом података из Процене претње од тешког и организованог криминала МУП Србије:

Општа хипотеза

X0 Однос перцепције корупције у корелацији је са перцепцијом поверења у институције.

Помоћне хипотезе

X1 Рад полиције, судства, тужлаштва и медија у делу контроле и кажњивости директно утиче на ниво корупције у друштву.

X2 Постоји корелација између перцепције и стварног степена и обима корупције.

X3 Иновативност, парципативност и трансфер знања директно пропорционално утичу на спровођење порбе против корупције.

Провера хипотеза дата је у трећем делу рада у оквиру поглавља Емпиријски део као и потпоглавља 1.6. Доказивање хипотеза.

У истраживању које је обављено у сврху докторске дисертације, а које се састојало у анализи *CPI* индекса и глобалног рејтинга Републике Србије у односу на број држава обухваћених мерењем, а које је спровело *TI*, дошло се до занимљивих закључака. *CPI* индекс и рејтинг

земље упоређен је са анализама рада Агенције за борбу против корупције из 2017. 2018. и 2019. године, на основу којих се може извући закључак о поступању по представка грађана и приступу информацијама од јавног значаја, те о актуелном стању корупције у друштву. Поређење је урађено и са подацима из годишњих извештаја о раду Сектора унутрашње контроле МУП Србије за 2017. 2018. и 2019. годину. Упоређени су и анализирани подаци о поднетим кривичним пријавама у Републици Србији, као и о пријавама против полицијских службеника и другим запосленима у Министарству унутрашњих послова. Анализирани су и подаци из Процене претње од тешког и организованог криминала МУП Србије, која је обухватила период од 2017 – 2018. године, а у неким случајевима и период 2015. и 2016. године.

Ова анализа је значајна да би се употпунили подаци Сектора унутрашње контроле и упоредили са перцепцијом корупције у полицији, стварним стањем корупције, те поверењем које грађани имају у рад полиције.

На крају анализирани су подаци Евробарометра о поверењу грађана Србије у институције система, са посебним освртом на правосудје, како би се утврдио утицај поверења на перцепцију корупције у друштву.

Што је веће неповерење грађана у институције система, повећаће се и ниво перцепције корупције, а и коруптивне активности у друштву, зато што је поверење основа демократског друштва.

Дакле, анализа емпиријских података довела је до потврде Опште хипотезе: X0 Однос перцепције корупције у корелацији је са перцепцијом поверења у институције.

Анализом научне литературе, као и евалуације *GRECO*, значајне институције *SE*, теоријски је потврђена прва постављена помоћна хипотеза: **X1 Рад полиције, судства, тужилаштва и медија у делу контроле и кажњивости директно утиче на ниво корупције у друштву.**

Анализом научне литературе и истраживања доказана је друга постављена помоћна хипотеза: X2 Постоји корелација између перцепције и стварног степена и обима корупције

Истаживање спроведено за потребе ове докторске дисертације, такође је показало, да постоји корелација између перцепције корупције и стварног обима корупције.

Након статистичке анализе за одабране земље (транзиционе, за које је анализиран и *CPI* у 2017. 2018. и 2019. години) друга помоћна хипотеза: **X2 Постоји корелација између перцепције и стварног степена и обима корупције је потврђена и емпиријски.**

Постоје доступна истраживања о утицају нових технологија на корупцију, као и на иновативност начина борбе против корупције, што потврђује постављену помоћну хипотезу **X3 Иновативност, партиципативност и трансфер знања директно пропорционално утичу на спровођење борбе против корупције.**

Анализом научне литературе и истраживања, као и акцијама Агенције за борбу против корупције Србије, потврђује се трећа посебна хипотеза: **X3 Иновативност,**

партиципативност и трансфер знања директно пропорционално утичу на спровођење борбе против корупције.

Након потврде свих помоћних хипотеза, као и након теоријске и емпиријске провере, **потврђена је и основна хипотеза Х0: Однос перцепције корупције у корелацији је са перцепцијом поверења у институције.**

6. Кратак опис садржаја рада

Докторска дисертација под насловом „Правно-економски аспекти борбе против корупције – међународна искуства са могућношћу примене у Србији“ се, поред закључака са препорукама састоји из 2 дела – Теоријског и Емпиријског, као и из 5 тематских целина.

Прво поглавље „**Теоријско-методолошки оквир**“ поред дефинисања појма корупције, посвећено је изучавању утицаја корупције на ефективност делатности државних института, фактора који утичу на формирање и развој корупционих процеса, анализу економских приступа моделовању и прогнозирању корупционих процеса.

Такође, у првом поглављу аутор посматра и објашњава корупцију и као део организованог криминалитета.

Како је феномен корупције познат од давнина, истраживање његове генезе било је интересантно многим наукама, тако да су теорије посвећене објашњењу овог феномена многобројне и често противречне. У раду се овај феномен посматра са правног и економског аспекта. Овакав приступ омогућава да се корупција постаје индикатор како постојања тржишних односа међу органима власти, тако и слабости државних института за регулисање привредне делатности.

У овом делу аутор се бави и анализом Конвенције Уједињених нација и других међународних институција.

Како у данашње време постоји велики број математичких модела корупције у оквиру којих се из различитих углова разматрају аспекти и везе корупције, аутор рада у првом поглављу даје преглед ових модела.

У првом поглављу постављена је и методолошка основа рада кроз предмет, циљеве, хипотетички оквир и методолошки оквир, а дат је и преглед научног и друштвеног доприноса дисертације.

У другом поглављу „**Теоријске основе и методолошка особност моделовања корупције**“ истражују се питања развоја корупционих односа у земљама са тразниционом економијом, последице корупције на постсоцијалистички економски систем, као и напори међународне заједнице на сузбијању корупције помоћу усавршавања и изградње антикорупционих механизма и института.

О распрострањености и интензитета корупције може се говорити и на основу резултата специјалних истраживања. Најзначајније истраживање је оно које спроводи Транспаренци Интернационал „Индекс перцепције корупције“ још од 1995. године.

У овом поглављу детаљно се објашњава методологија формирања индекса перцепције корупције и његов значај за праћење кретања корупције кроз време и секторе.

У овом поглављу разматрају се и домаћа истраживања јавног мњења и алтернативни извештаји о корупцији, као и корупција као облик организованог криминала.

На крају, анализира се и сингапурски модел, као један од најефективнијих модела за борбу против корупције и то кроз превенцију.

У трећем поглављу „**Емпиријски део**“ аутор се бави спрегом корупције и организованог криминала, правним основом ЕУ у спречавању и сузбијању корупције, те кривично-правним аспектима корупције.

Даље се објашњава институционални оквир за борбу против корупције као облика организованог криминалитета, те поступак за кривична дела организованог криминала, корупције и других тешких кривичних дела, с посебним нагласком на емпиријски део кроз који се анализира корупција као облик организованог криминалитета у Републици Србији, на узорку кривичних дела корупције из надлежности Тужилаштва за организовани криминал у периоду од 2017 – 2019. године.

Дата је и студија случаја Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање у вези са проблемом коруптивног деловања.

У овом поглављу посебно је дато доказивање хипотеза кроз теоријска и емпиријска истраживања.

У четвртом поглављу „**Формирање ефективних механизма борбе против корупције у Републици Србији**“ предлажу се основни механизми за борбу против корупције, али и антикорупциона структура у саставу института државне управе. Осим *тога*, захваљујући економском приступу, дати су основни правци ефективне превенције и борбе против корупције у Републици Србији.

У петом поглављу „**Борба против корупције у време пандемије COVID-19**“ анализирани су планови и политике одговора влада на пандемију, мере за минимизирање корупције у време пандемија, те представљени изазови цивилног друштва у овој борби.

У **Закључку** су дати основни изводи дисертационог истраживања у складу са циљевима и задацима дисертације.

7. Остварени научни допринос докторске дисертације

Планирано истраживање у оквиру докторске дисертације има научну и друштвену оправданост, јер доприноси научној верификацији одређених извора угрожавања пословне тајне, који нису претходно обрађени или потврђени, чиме се стиче и друштвена оправданост, због доприноса сагледавању значаја и утицаја корупције на остваривање пословних циљева привредних друштава.

У оквиру докторске дисертације спроведено је, у основи, контекстуално истраживање, базирано на описивању облика истраживаних појава и начина на који се оне манифестују, кроз испитивање искуства субјеката и начина на који они посматрају и разумеју предмет истраживања. Са научног становишта, дисертација, на основу аргументоване теоријске анализе истраживане теме, презентује нова сазнања о корупцији, индексу прецепције корупције, те о антикоруптивном деловању у Републици Србији и међународним оквирима. Ово истраживање делимично има и

евалуациони карактер, у смислу идентификације фактора који постојећи систем антикорупционог деловања у Републици Србији и земљама у њеном окружењу чине успешним или неуспешним.

Планирано истраживање, по свом карактеру и концептуалној поставци, доприноси верификовању недовољно познатог сазнања, што је остварено у барем два правца: спознајом предмета истраживања на основу добијених резултата истраживања и верификације хипотеза, те унапређивањем методологије истраживања у логичко-сазнајном и емпиријском делу дисертације.

На основу анализе савременог стања међународне сарадње у области борбе против корупције, а полазећи од схватања корупције као глобалног проблема, издвајају се принципијелне карактеристике антикорупционих механизма (повећање видљивости рада државних структура, пресек корупционог понашања, привлачење друштвених организација и др.);

Анализа међународних модела специјализованих института за борбу против корупције (регион, Европа, одабране земље - Русија, САД, Сингапур), показала је ограниченост примене сличних у Србији.

На основу компаративне лонгитудиналне анализе индекса корупције за последње три године уочене су кључне тачке за борбу против корупције у Србији.

На основу анализе домаћих истраживања јавног мњења у Србији и анализе индекса корупције за последње 3 године, као и законске регулативе, предложена је структура и класификација механизма за борбу против корупције (у области људских ресурса, техничко-аналитичких и административно-економских аспеката) као и инструменти за њихову реализацију.

На основу емпиријског истраживања корупције као облика организованог криминалитета установљено је зашто је број осуђених лица мањи у односу на број оптужених, која су то кривична дела корупције најчешћа, те у ком сектору су најзаступљенија. Ови закључци су омогућили да се креирају одређени модели и стратегије за превенцију, а такође и смањење броја ових кривичних дела.

Креирани су најчешћи модалитети прања новца у Србији, као и будући правци развоја модалитета прања новца.

Предложен је модел *Антикоруптивни систем управљања знањем* који би изградио способност да се открије и премости јаз између постојећег и потребног знања, те да се на тај начин недостајућа знања стекну и ставе у функцију.

8. Литература

Кандидаткиња је уз урађену докторску дисертацију под насловом „Правно-економски аспекти борбе против корупције – међународна искуства са могућношћу примене у Србији“ приложила референтну домаћу и страну литературу, која је коришћена у изради тезе и то 432 наслова. Коришћени су научни часописи, статистички извештаји и саопштења, законска и подзаконска акта, националне политике и стратегије.

Списак коришћене литературе дат је на крају дисертације, а због обимности се изоставља у овом Извештају о оцени докторске дисертације.

9. Закључак

На основу свега претходно изложеног, а имајући у виду предмет и циљеве истраживања, актуелност и значај теме, теоријско-методолошки и хипотетички оквир истраживања, садржај, те евидентан теоријско-научни и друштвени допринос докторске дисертације, комисија даје позитивну оцену урађене докторске дисертације и оцењује да је кандидаткиња кроз објављене научне и стручне радове, као и пројекте, те током израде ове дисертације овладала методологијом и техникама истраживања и научног и логичког закључивања.

Имајући у виду наведено, комисија са задовољством:

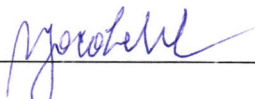
Предлаже:

Да Наставно - научно веће Факултета за пословне студије и право прихвати, а Сенат Универзитета „Унион - Никола Тесла“ из Београда да сагласност на позитивну оцену урађене докторске дисертације кандидаткиње МА Ане Матовић, под насловом: „Правно-економски аспекти борбе против корупције – међународна искуства са могућношћу примене у Србији“ и да одобри јавну одбрану пред истоименом комисијом.

Београд, јун 2021. године

Комисија:

1. проф. емеритус др Живота Радосављевић, редовни професор, Факултет за пословне студије и право Универзитета „Унион – Никола Тесла“ у Београду – председник

2. проф. др Милан Милошевић, редовни професор, Факултет за пословне студије и право Универзитета „Унион – Никола Тесла“ у Београду – ментор

3. проф. др Драган Триван, редовни професор, Факултет за пословне студије и право Универзитета „Унион – Никола Тесла“ у Београду – члан

4. проф. др Нецад Корајлић, редовни професор, Факултет за криминалистику, криминологију и сигурносне студије Универзитета у Сарајеву, Босна и Херцеговина – члан

